

În contextul pandemiei de **COVID-19** și din dorința de a veni în sprijinul cât mai multor pacienți cronici, Asociația Română a Producătorilor de Medicamente ("ARPIM") pune la dispoziție, în cele ce urmează, o selecție de precauții și recomandări emise de Societăți Medicale din România și de la nivel European.

Vă îndemnăm să le parcurgeți cu atenție și în integralitatea lor.

Selecția prezentată în continuare reproduce cu exactitate textele recomandărilor Societăților Medicale din România și de la nivel European, fără nicio intervenție asupra acestora din partea ARPIM. Selecția prezentată în continuare nu înlocuiește consultul de specialitate realizat de medicul curant în condițiile stabilite prin legislația aplicabilă în contextul stării de urgență instituită prin Decretul Președintelui României nr. 195/2020.

RECOMANDĂRI PENTRU PACIENȚI ÎN CONTEXTUL COVID-19

Recomandări generale

Selecție de recomandări pentru
pacienții cu boli inflamatorii
intestinale

Selecție de recomandări pentru
pacienții cu boli hemato-oncologice

Selecție de recomandări pentru
pacienții cu boli reumatice

Selecție de recomandări pentru
pacienții cu cancer

Selecție de recomandări pentru
pacienții cu diabet

Selecție de recomandări pentru
pacienții cu alergii respiratorii

Selecție de recomandări pentru
pacienții cu boli dermatologice

ACASĂ

Protejați-vă, evitați contactul direct!

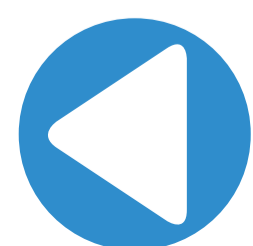
- Evitați zonele aglomerate unde sunteți expuși la contact direct și/sau interacțiune cu un număr mare de persoane, de tipul adunărilor publice, cozi, zone de trafic intens, zone de recreere.
  - ▶ Feriți copiii de acele locuri de joacă care presupun atingerea unor suprafețe/obiecte comune de către un număr mare copii.
- Limitați la maximum orice contact direct cu alte persoane, în afara celor care fac parte din familia restrânsă, prin gesturi cum ar fi: strângerea mâinilor, îmbrățișările, sărutul obrazilor sau al mâinilor, atingerea fețelor cu mâinile.
  - ▶ Se recomandă, inclusiv în privința persoanelor împreună cu care locuiți, să NU intrați în contact direct decât după igienizarea mâinilor atunci când reveniți la domiciliu.
- Evitați atingerea suprafețelor care sunt atinse în mod frecvent și de alte persoane, precum: balustrade, clanțe, mânere, butoane de lift sau de acces.
  - ▶ În cazul în care sunteți totuși nevoiți să atingeți aceste suprafețe, protejați-vă folosind șervețele de unică folosință.
- Păstrați o distanță semnificativă, de 1,5 metri, față de celelalte persoane pe care le întâlniți. În cazul în care vă aflați în transportul în comun încercați să NU stați față în față cu alte persoane.
  - ▶ Asigurați-vă, după folosirea transportului în comun, că v-ați igienizat mâinile înainte de a vă atinge fața, nasul sau gura.
- Folosiți, pe cât posibil, rute sau modalități alternative de transport pentru a evita zonele aglomerate de trafic de persoane. În cazul în care programul vă permite, folosiți intervalele orare cu nivel scăzut de trafic de persoane.
  - ▶ În zonele urbane, pentru distanțe mici, se recomandă folosirea modalităților alternative de deplasare, fie cu bicicleta/trotineta electrică, fie mersul pe jos.
- Evitați deplasările în țările care se confruntă cu număr mare de cazuri de infectări cu noul coronavirus (COVID-19) și descurajați întoarcerea în țară a persoanelor din zonele de risc, respectiv din țările cu număr mare de cazuri cu noul coronavirus. Date actualizate în timp real despre țările vizate pot fi obținute accesând link-ul (<http://www.cnsctb.ro/>), respectiv „Lista regiunilor și localităților din zona roșie și zona galbenă cu transmitere a COVID-19”
  - ▶ În cazul în care călătoriți într-o țară expusă infecției cu noul coronavirus există riscul ca la momentul revenirii în țară, în funcție de actualizarea zonelor roșii/galbene, să fie necesar să rămâneți în carantină/izolare la domiciliu timp de 14 zile, împreună cu familia.
  - ▶ În mod obligatoriu, românii care se întorc în țară din zone de risc vor trebui să intre în autoizolare la domiciliu, ceea ce presupune ca întreaga familie să facă același lucru.
- Limitați folosirea bancnotelor și a monedelor, optând pentru plăți cu cardul/telefonul sau plăți on-line.
- Transmiterea virusilor se realizează într-o pondere semnificativă prin intermediul banilor, cu care ia contact, statistic, un număr foarte mare de persoane.
- Optați pentru munca de acasă, în măsura în care aveți această posibilitate oferită de angajator.
  - ▶ Există recomandări din partea Ministerului Muncii, în atenția angajatorilor, pentru flexibilizarea programului de lucru pentru angajați și prezentarea eventualelor opțiuni legale pe care le au la dispoziție. Detalii, aici: <https://bit.ly/2TGyV8d>
- Respectați cu strictețe regulile de igienă personală recomandate de autorități, pentru a vă proteja atât pe dumneavoastră cât și pe cei apropiați. Folosiți masca de protecție doar în cazul în care aveți simptome de gripă sau răceală, pentru a-i proteja pe ceilalți.
  - ▶ Spălați-vă pe mâini cu apă și săpun, minimum 20 de secunde, după orice contact cu o suprafață potențial contaminată.
  - ▶ Folosiți prosoape de hârtie, de preferat, pentru a vă șterge mâinile.
  - ▶ Nu vă atingeți ochii, nasul sau gura cu mâinile neigienizate.
  - ▶ Dacă strănutăți sau tușiți acoperiți-vă gura și nasul cu un șervețel de unică folosință, pe care aveți grijă să-l aruncați imediat la coșul de gunoi.

- ▶ Dezinfectați frecvent, cu soluție pe bază de alcool sau clor, suprafețele cu care intrați în contact, atât acasă cât și la locul de muncă.
  - ▶ Aerisiți de mai multe ori pe zi încăperile în care desfășurați activități.
  - ▶ Luați medicamente antivirale sau antibiotice numai la prescripția medicului.
  - ▶ NU beți lichide din aceeași sticlă/pahar cu alte persoane și nu folosiți aceleași tacâmuri.
  - ▶ NU intrați în contact direct cu persoanele aflate în autoizolare la domiciliu, indiferent dacă prezintă sau nu simptome specifice coronavirus.
  - ▶ Masca de protecție/masca chirurgicală îi protejează pe cei din jurul dumneavoastră, în cazul în care aveți simptome de gripă sau răceală, întrucât previne răspândirea virusului pe cale respiratorie.
  - ▶ Masca de protecție trebuie să acopere complet nasul și gura persoanei care o poartă.
- Țineți cont de faptul că nu în toate cazurile infectarea cu noul coronavirus(COVID-19) este vizibilă prin simptome specifice (tuse, febră, dificultăți în respirație).
    - ▶ Virusul poate fi răspândit inclusiv de persoane aparent sănătoase, care nu au cunoștință de faptul că sunt purtători ai noului coronavirus.
    - ▶ Informați-vă despre noul coronavirus numai din surse oficiale!
    - ▶ Puteți obține detalii dacă sunați la 0800.800.358, care este un număr de informare, nu este un număr de urgență.
    - ▶ Doar în cazul urgențelor sunați la 112!

Protejați-vă apropiații, nu-i expuneți!

- Evitați, cu prioritate, expunerea persoanelor în vârstă (peste 65 de ani) și a celor cu imunitate scăzută/boli asociate către alte persoane cu simptome de gripă sau răceală, în zone aglomerate sau zone cu trafic intens de persoane.
  - ▶ Potrivit statisticilor, persoanele cele mai vulnerabile în cazul infectării cu noul coronavirus sunt vârstnicii cu multiple afecțiuni asociate (ex: diabet)
- Semnalați autorităților orice caz despre care aveți cunoștință că ar fi putut intra în contact cu o persoană confirmată cu noul coronavirus sau ar fi venit dintr-o țară afectată (zona roșie sau zona galbenă) și care nu se află în izolare.
  - ▶ Manifestați o atitudine preventivă față de orice caz, întrucât răspândirea virusului este posibilă și din partea persoanelor care nu manifestă simptome specifice.
- Semnalați imediat medicului de familie dacă ați călătorit în zonele afectate de coronavirus (COVID-19), chiar dacă la momentul respectiv NU se aflau pe lista zonelor aflate sub alertă. Detalii pot fi obținute accesând link-ul (<http://www.cnsctb.ro/>), respectiv „Lista regiunilor și localităților din zona roșie și zona galbenă cu transmitere a COVID-19”, actualizată periodic.
  - ▶ În cazul în care nu puteți contacta medicul de familie, apelați la Direcția de Sănătate Publică din județul dumneavoastră și în ultimă instanță la 112.
- Rămâneți acasă dacă aveți simptome de gripă sau răceală (tuse, febră, dificultăți în respirație) și sunați medicul de familie pentru a solicita sfaturi, NU mergeți din primul moment la unitățile de urgență.
  - ▶ Există riscul, în cazul în care sunteți purtător al virusului, să transmiteți și altor persoane noul coronavirus.
  - ▶ Este de preferat să rămâneți la domiciliu, iar transferul către spital să se realizeze în mod organizat, respectând toate măsurile de izolare.
- Dacă vă aflați în autoizolare la domiciliu respectați cu strictețe recomandările autorităților, NU părăsiți sub nicio formă domiciliul pe perioada celor 14 zile, NU primiți vizitatori și NU intrați în contact apropiat cu eventualele persoane care vă furnizează alimente sau produse.
  - ▶ În cazul în care încălcați regimul autoizolării la domiciliu riscați amendă de până la 20.000 de lei, precum și dosar penal în cazul în care contribuiți la răspândirea virusului.

Pe toată perioada stării de urgență, sunt suspendate internările pentru tratamente și investigații medicale care nu reprezintă urgență și pot fi reprogramate, din toate unitățile sanitare cu paturi, publice și private, precum și consultațiile și tratamentele care pot fi reprogramate sau sunt programabile, în toate structurile ambulatorii. O serie detaliată de ghiduri puteți accesa la: <https://fiipregatit.ro/ghiduri/>

SELECȚIE DE RECOMANDĂRI PENTRU PACIENȚII CU BOLI HEMATO-ONCOLOGICE

Selecție de precauții și recomandări adresate pacienților cu boli hemato-oncologice de către Societatea Română de Hematologie, disponibile gratuit accesând următorul link: <http://srh.org.ro/informare-covid-19-pentru-pacientul-hemato-oncologic/>.

Vă îndemnăm să le parcurgeți cu atenție și în integralitatea lor.

În contextul pandemiei COVID-19, pacientul hemato-oncologic este fragil din două puncte de vedere:

- în primul rând deoarece este extrem de vulnerabil la acest agent infecțios viral și are puține mecanisme prin care un organism epuizat de boală și de chimioterapie se poate apăra în fața furtunii citokinice declanșate de COVID-19
- în al doilea rând, deoarece în contextul actual, pacienții hematologici se văd în imposibilitatea asigurării continuității tratamentului prescris de către medicul hematolog

Evitarea transmiterii virusului și scurtarea timpului în sălile de așteptare (consultație)

- toți pacienții oncologici în sălile de așteptare trebuie să poarte măști (unitățile sanitare trebuie să pună la dispoziție aceste mijloace de protecție).
- păstrarea distanței de minim 2 metri între pacienți.
- dacă este absolut necesar, în cabinetul de consultație, distanța dintre medic și pacient să fie de minim 2 m, iar timpul consultației să fie scurtat la minimumul necesar.
- În cazul afecțiunilor hemato-oncologice, medicii curanți decid care sunt situațiile în care se poate amâna cu 14 zile efectuarea tratamentelor sau a investigațiilor care fac obiectul programelor naționale de sănătate curative și sunt furnizate în regim ambulatoriu sau spitalicesc de către unitățile sanitare publice și private.
- Decizia de întrerupere a curelor de chimioterapie și radioterapie aflate în curs rămâne la latitudinea medicilor curanți, care vor lua decizia în funcție de riscul de infecție cu virusul SARS-COV-2 și beneficiile aduse bolnavului de continuarea administrării terapiei oncologice.
- Atunci când medicul curant apreciază că este posibilă administrarea medicamentelor specifice perfuzabile și la domiciliul pacientului (în funcție de starea clinico-biologică a pacientului, de condițiile de viață și de nivelul de educație a acestuia sau ale aparținătorilor săi, de datele de siguranță privind administrarea medicamentului precizate în RCP-ul produsului), cu sprijinul conducerii unității sanitare, poate organiza administrarea la domiciliul bolnavului a tratamentului specific sub supravegherea personalului medical, anunțând CNAS.

MĂSURI GENERALE DE LUAT ÎN CONSIDERARE:

- Schimbarea tratamentelor intravenoase pe subcutanat atunci când exista această alternativă
- Selectarea regimurilor terapeutice care sunt mai scurte ca durată de administrare
- Regimurile de imunoterapie care se administrează la 2 sau 3 săptămâni se vor administra la 4, respectiv 6 săptămâni
- Eliberarea de rețete la terapiile orale pe cel puțin 3 luni
- De luat în calcul eliberarea rețetelor de către medicul de familie și livrarea comenzii direct acasă de către farmacie
- Utilizarea factorilor de creștere la toți pacienții care fac chimioterapie, cu excepția celor cu afecțiuni la care aceștia sunt contraindicați
- Minimizarea întâlnirilor față în față medic pacient și evitarea aglomerărilor în sălile de așteptare.

*Selecția prezentată mai sus reproduce cu exactitate textele recomandărilor Societății Române de Hematologie, fără nicio intervenție asupra acestora din partea ARPIM.

Selecția prezentată mai sus nu înlocuiește consultul de specialitate realizat de medicul curant în condițiile stabilite prin legislația aplicabilă în contextul stării de urgență instituită prin Decretul Președintelui României nr. 195/2020.

ACASĂ

SELECȚIE DE RECOMANDĂRI PENTRU PACIENȚII CU CANCER

Selecție de precauții și recomandări adresate pacienților cu cancer de Societatea Națională de Oncologie Medicală din România (SNOMR) și American Society of Clinical Oncology (ASCO). Recomandările sunt disponibile gratuit accesând următoarele link-uri: <https://snomr.ro/masuri-recomandate-in-vederea-reducerii-impactului-pandemiei-covid-19-asupra-pacientilor-oncologici-si-asupra-serviciilor-de-oncologie/>; <https://www.asco.org/asco-coronavirus-information/care-individuals-cancer-during-covid-19>.

Vă îndemnăm să le parcurgeți cu atenție și în integralitatea lor.

Pacienții cu cancer prezintă un risc mult mai mare (de 4 până la 5 ori) de a dezvolta foarte rapid complicații respiratorii severe, inclusiv deces, îndeosebi dacă au suferit intervenții chirurgicale sau au primit chimioterapie în săptămânile precedente. Se poate aprecia că în prezent pacienții oncologici sunt la risc vital atât din cauza afecțiunii de fond cât și din cauza amenințării infectării COVID-19 („dublu pericol”).

În prezent singura metodă de luptă împotriva propagării infecției COVID-19 în interiorul unităților sanitare este scurtarea la maximum a interacțiunii între medic/ personal sanitar și pacientul oncologic, respectiv a contactului între pacienții veniți în clinică.

Evitarea transmiterii virusului și scurtarea timpului în sălile de așteptare (consultație)

- toți pacienții oncologici în sălile de așteptare trebuie să poarte măști (unitățile sanitare trebuie să pună la dispoziție aceste mijloace de protecție).
- păstrarea distanței de minim 2 metri între pacienți.
- dacă este absolut necesar, în cabinetul de consultație, distanța dintre medic și pacient să fie de minim 2 m, iar timpul consultației să fie scurtat la minimumul necesar.

CRITERII DE PRIORITIZARE ALE PACIENȚILOR ONCOLOGICI

- 1 pacienți tratați cu intenție curativă
- 2 pacienți tratați cu intenție paliativă, în prima linie terapeutică
- 3 pacienți tratați cu intenție paliativă < 70 ani
- 4 alți pacienți tratați cu intenție paliativă

Pacientul oncologic testat pozitiv COVID-19

- secțiile de oncologie medicală și radioterapie nu trebuie să primească pacienții infectați cu COVID-19.
- fără excepție, tratamentul oncologic trebuie oprit, iar pacienții îndrumați către centrele specializate.

Pacientul oncologic suspect clinic de infecție COVID-19

- secțiile de oncologie medicală și radioterapie nu trebuie să primească pacienți cu simptome de infecție suspectată de COVID-19.
- unitățile sanitare să elaboreze protocoale prin care acești pacienți să poată fi testați “la cerere”, atunci când solicitarea vine din partea medicului oncolog.

Pacienții testați negativ vor putea continua tratamentul, iar cei pozitivi vor fi îndrumați către centrele specializate COVID-19.

RECOMANDARI SPECIFICE PENTRU ANUMITE TRATAMENTE ONCOLOGICE

- Tratamentul profilactic cu factori de creștere care sunt folosiți în regimurile de chimioterapie cu risc ridicat, precum și antibioticele profilactice pot prezenta un beneficiu în menținerea stării generale de sănătate a pacienților și îi fac mai puțin vulnerabili la potențialele complicații ale infecției cu COVID-19. (<https://www.asco.org/asco-coronavirus-information/care-individuals-cancer-during-covid-19>)
- În cazurile în care beneficiul absolut al chimioterapiei adjuvante este mic și în care sunt disponibile opțiuni de tratament non-imunosupresive (de exemplu, terapia hormonală în cancerul de sân în stadiu precoce ER +), riscul de infecție cu COVID-19 poate fi considerat un factor suplimentar important în cântărirea diferitelor opțiuni terapeutice disponibile pentru pacient. (<https://www.asco.org/asco-coronavirus-information/care-individuals-cancer-during-covid-19>)
- În unele situații (de exemplu, cancerul de sân în stadiu precoce) în care terapia neoadjuvantă este disponibilă, dar nu este luată în considerare de rutină, poate fi rezonabil să se ia în considerare terapia neoadjuvantă în loc de o intervenție chirurgicală sau pur și simplu să se întârzie o intervenție chirurgicală. Riscurile de progresie a tumorii datorită întârzierii procedurii chirurgicale ar trebui să fie analizate în raport cu potențiala presiune adăugată pe resursele spitalicești, complexitatea cazurilor și riscul de expunere al pacienților la COVID-19. Cu toate acestea, terapia neoadjuvantă care necesită vizite în clinică și contact medic-pacient sau care este imunosupresivă în sine, este asociată cu riscuri pentru pacient care trebuie, de asemenea, luate în considerare. (<https://www.asco.org/asco-coronavirus-information/care-individuals-cancer-during-covid-19>)
- În acest moment nu există date specifice privind tratamentul cu inhibitori ai punctelor de controlul a imunității (immune checkpoint inhibitors) și infecția cu COVID-19. Se poate lua în considerare scăderea frecvenței de administrare a acestor medicamente dacă este o opțiune viabilă pentru pacient și dacă acest lucru este posibil din punct de vedere al protocoalelor de administrare locale. Cu toate acestea, întrucât acești agenți pot provoca evenimente adverse grave imun mediate și imunosupresia nu poate fi recomandată ca tratament în această perioadă, potențialele prejudicii și beneficii ale terapiei trebuie luate în considerare pentru fiecare pacient. O problemă serioasă care trebuie luată în considerare este pneumonita legată de tratament, care poate crește șansa de complicații grave în cazul în care pacientul va dezvolta COVID-19. (<https://www.asco.org/asco-coronavirus-information/care-individuals-cancer-during-covid-19>)

*Selecția prezentată mai sus reproduce cu exactitate textele recomandărilor SNOMR și ASCO, fără nicio intervenție asupra acestora din partea ARPIM.

Selecția prezentată mai sus nu înlocuiește consultul de specialitate realizat de medicul curant în condițiile stabilite prin legislația aplicabilă în contextul stării de urgență instituită prin Decretul Președintelui României nr. 195/2020.

ACASĂ

SELECȚIE DE RECOMANDĂRI PENTRU PACIENȚII CU ALERGII RESPIRATORII

Selecție de precauții și recomandări adresate pacienților cu alergii respiratorii de către Comisia de Specialitate Alergologie și Imunologie Clinică. Recomandările detaliate sunt disponibile gratuit accesând următorul link: <http://www.ms.ro/wp-content/uploads/2020/04/Recomand%C4%83ri-pentru-pacien%C8%9Bii-cu-alergii-respiratorii-%C3%AEn-timpul-pandemiei-COVID-19.pdf>

Vă îndemnăm să le parcurgeți cu atenție și în integralitatea lor.

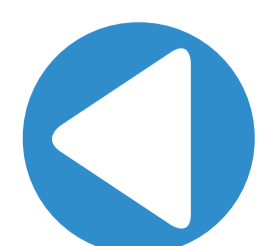
- Pacienții cu astm și rinită alergică sunt îngrijorați în timpul pandemiei actuale, dar nu trebuie să intre în panică și trebuie să se informeze din surse oficiale, documentate și actualizate constant, despre infecția cu noul coronavirus (SARS-CoV-2) care poate induce boala numită COVID-19. Informațiile furnizate de sursele oficiale, de încredere, se bazează pe cele mai bune date disponibile la momentul actual.
- Deși persoanele cu alergii respiratorii, în special astm, pot fi considerate ca având un risc posibil mai mare pentru COVID-19, din fericire, datele disponibile până în prezent arată că aproape toți acești pacienți nu sunt de obicei sever afectați. În plus, date preliminare au sugerat că bolile alergice respiratorii nu par a fi factori de risc pentru infecția cu noul coronavirus.
- Se recomandă menținerea măsurilor de profilaxie pentru reducerea expunerii la aeroalergene de interior și exterior sensibilizante, agenți poluanți, inclusiv fum de țigară, ca factori de risc pentru exacerbări.
- Este important ca pacienții cu alergii respiratorii să continue să își administreze medicamentele pentru astm și rinită alergică, așa cum i-au fost prescrise. Pacienții trebuie să urmeze planul de acțiune stabilit cu medicul curant și să se asigure că posedă la domiciliu suficiente medicamente, cu menținerea aprovizionării în vederea respectării tratamentului pentru controlul simptomelor și reducerea riscurilor.
- Pacienții cu astm trebuie să continue medicația antiastmatică inhalatorie, inclusiv corticoterapia inhalatorie, așa cum au fost prescrisă de medicul curant.
- Inhalatoarele presurizate cu doze măsurate (pMDI) utilizate ca flacoane presurizate dozatoare cu sau fără spacer (dispozitive de expansiune care la domiciliu sunt de uz strict personal) și dispozitivele cu pulbere uscată vor fi utilizate în continuare conform indicațiilor anterioare.
- În exacerbările acute ale astmului, va fi evitată la domiciliu și, pe cât posibil, intraspitalicesc, folosirea nebulizatoarelor din cauza riscului crescut de diseminare la membrii familiei, la alți pacienți și personal medical a noului coronavirus care poate induce COVID-19.
- În exacerbările acute severe ale astmului, pacienții pot fi tratați cu cură scurtă de corticosteroizi orali, conform planului de acțiune, pentru a preveni consecințe grave.
- Pacienții cu rinită alergică trebuie să își administreze în continuare tratamentul cu corticosteroizi nazali, așa cum a fost prescris de medicul curant.
- În prezent, nu există dovezi care să susțină faptul că tratamentul cu corticosteroizi topici intranazali sau inhalatori (inhalatoare de uz personal), antihistaminicele H1 sau medicamente biologice aprobate pentru astmul sever au efect de creștere a riscului de contractare a noului coronavirus care induce COVID-19.
- În general, nu trebuie modificate sau oprite tratamentele pentru alergiile respiratorii fără a discuta cu medicul curant alergolog, pneumolog sau specialist ORL, după caz.
- Dacă tratamentul pentru astm sau rinită alergică este oprit sau modificat, există riscul ca boala să se deterioreze, ceea ce poate să impună pentru astm tratament de urgență sau chiar internare la spital.

Este importantă păstrarea legăturii cu medicul specialist curant și medicul de familie, inclusiv prin consultații la distanță sau telemedicină.

Testele de spirometrie de rutină, precum și alte manevre de evaluare a funcției pulmonare care pot favoriza tusea și generarea de aerosoli, sunt suspendate în această perioadă pentru a reduce riscul de transmitere virală.

*Selecția prezentată mai sus reproduce cu exactitate textele recomandărilor Comisiei de Specialitate Alergologie și Imunologie Clinică, fără nicio intervenție asupra acestora din partea ARPIM.

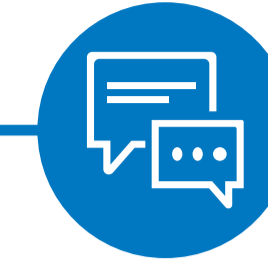
Selecția prezentată mai sus nu înlocuiește consultul de specialitate realizat de medicul curant în condițiile stabilite prin legislația aplicabilă în contextul stării de urgență instituită prin Decretul Președintelui României nr. 195/2020.

ACASĂ

SELECȚIE DE RECOMANDĂRI PENTRU PACIENȚII CU BOLI INFLAMATORII INTESTINALE

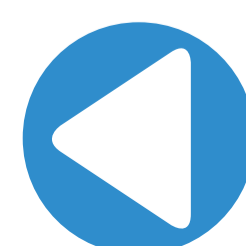
Selecție de precauții și recomandări adresate pacienților cu Boli Inflammatorii Intestinale (IBD) de către Comitetul Societății Române pentru Boli Inflammatorii Intestinale. Recomandările detaliate sunt disponibile gratuit accesând următorul link: <https://aspiir.ro/wp-content/uploads/2020/04/Recomandari-pacienti-IBD-COVID.pdf> și <http://www.rccc.ro/ro/covid19/c14>.

Vă îndemnăm să le parcurgeți cu atenție și în integralitatea lor.

- Încercați, pe cât posibil, să mențineți o comunicare virtuală (telefon, sms, internet) cu medicul curent.
- Nu există date care să arate că pacienții cu Boli Inflammatorii Intestinale sunt mai expuși la dobândirea de infecții SARS-COV2 decât alte categorii de pacienți.
- Pacienții cu IBD la risc sunt îndeosebi cei care au necesitat corticoterapie, imunosupresie (Imuran), agenți anti-TNF, Vedolizumab, dar și cei cu alte comorbidități sau vârstnici.
- Tratamentele inițiate trebuie continuate în ambulatorul de specialitate, cu luarea tuturor măsurilor de precauție. Tratamentul cu aminosalicilați este sigur în context epidemiologic COVID19, trebuie continuat și nu necesită oprire la pacienții COVID-19 pozitivi. Nu este posibilă, la ora actuală, supravegherea în afara spitalelor a perfuziilor cu agenți biologici, date fiind posibilele efecte adverse. Administrarea tratamentelor biologice perfuzabile va fi efectuată în centre dedicate conform recomandărilor IOIBD (International Organization for the study of Inflammatory Bowel Disease).
- Probabil că reactivarea bolii în contextul actual epidemiologic reprezintă un risc inclusiv prin necesitatea internării pacientului. Totuși, formele severe de boală (precum colita ulcerativă severă sau fulminantă) reprezintă urgențe medicale și trebuie internate. Tratamentul poate include și agenți biologici.
- Este importantă colaborarea cu medicii de familie, inclusiv în ceea ce privește eliberarea rețetelor medicale. La ora actuală legislația permite elaborarea de rețete pe 3 luni, inclusiv în format offline. În caz de forță majoră, cu suportul medicului specialist, medicul de familie poate administra tratamentul.
- Pacienții în remisiune trebuie să evite deplasările în afara locuinței, dar nu trebuie să întrerupă medicația.

*Selecția prezentată mai sus reproduce cu exactitate textele recomandărilor RCCC, fără nicio intervenție asupra acestora din partea ARPIM.

Selecția prezentată mai sus nu înlocuiește consultul de specialitate realizat de medicul curant în condițiile stabilite prin legislația aplicabilă în contextul stării de urgență instituită prin Decretul Președintelui României nr. 195/2020.

ACASĂ

SELECȚIE DE RECOMANDĂRI PENTRU PACIENȚII CU BOLI REUMATICE

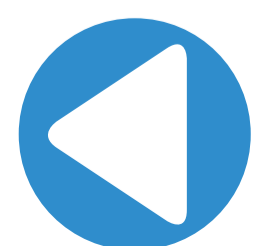
Selecție de precauții și recomandări adresate pacienților cu boli reumatice de către Liga Europeană Contra Reumatismului (EULAR). Recomandările detaliate emise de EULAR sunt susținute și de Societatea Română de Reumatologie, și sunt disponibile gratuit accesând următorul link: <https://srreumatologie.ro/wp-content/uploads/2020/03/Ghid-COVID-19.pdf>.

Vă îndemnăm să le parcurgeți cu atenție și în integralitatea lor.

- Medicația imunosupresivă (de exemplu corticosteroizi, metotrexat, terapii biologice sau inhibitori de JAK) previne agravarea simptomatologiei bolilor reumatice. În cazul în care această medicație este întreruptă, poate să apară o înrăutățire a simptomelor bolii. Vă sfătuim să nu opriți și să nu reduceți medicația antireumatică decât ca urmare a recomandării medicului dumneavoastră curant.
- În cazul în care aveți programare la un control reumatologic de rutină, vă recomandăm să telefonați medicului curant ca să aflați dacă acest consult este esențial sau dacă poate fi amânat/efectuat prin intermediul telefonului sau a altor mijloace media.
- Dacă aveți următoarele simptome: febră sau tuse persistentă trebuie să vă adresați medicului de familie sau unui serviciu de boli infecțioase și ar putea fi nevoie să fiți testat pentru COVID-19.
- În funcție de rezultat, dacă testul a fost pozitiv pentru COVID-19, va trebui să întrerupeți terapia biologică (la fel ca în cazul oricărei infecții active); tratamentul antireumatic va putea fi reluat după vindecare. Vă rugăm să consultați medicul reumatolog pentru mai multe indicații.

*Selecția prezentată mai sus reproduce cu exactitate textele recomandărilor EULAR, fără nicio intervenție asupra acestora din partea ARPIM.

Selecția prezentată mai sus nu înlocuiește consultul de specialitate realizat de medicul curant în condițiile stabilite prin legislația aplicabilă în contextul stării de urgență instituită prin Decretul Președintelui României nr. 195/2020.

ACASĂ

SELECȚIE DE RECOMANDĂRI PENTRU PACIENȚII CU DIABET

Selecție de precauții și recomandări adresate pacienților cu diabet de către Federația Română de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice, publicate de Forumul Român de Diabet. Recomandările detaliate sunt disponibile gratuit accesând următorul link: <https://arpim.ro/recomandarile-forumului-roman-de-diabet-pentru-persoanele-cu-diabet-in-contextul-covid-19/>.

Vă îndemnăm să le parcurgeți cu atenție și în integralitatea lor.

PERSOANELE CU DIABET NECONTROLAT FAC PARTE DIN GRUPURILE AFLATE LA RISC RIDICAT

- Infecțarea cu noul virus devine severă în cazul persoanelor care prezintă și alte comorbidități, în special în rândul persoanelor în vârstă, sau al persoanelor care suferă de diabet, boli cardiovasculare, boli cronice ale plămânilor și hipertensiune.

Factorii care pot produce efecte mai severe în cazul infectării cu COVID-19:

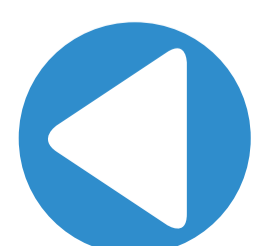
- Controlul insuficient al glicemiei (nivelurile ridicate ale zahărului din sânge conduc la scăderea imunității organismului)
- Existența unor complicații ale unor boli cronice (în special cele cardiovasculare sau renale)
- Durata mai mare a prezenței bolii (diabetului)
- Obezitatea ((indice de masă corporală > 30)
- Vârstă înaintată
- Fumatul

MĂSURI PREVENTIVE pentru persoanele cu diabet zaharat în perioada pandemiei cu COVID-19:

- Testați-vă glicemia regulat, respectând programul de monitorizare agreat cu medicul dumneavoastră.
- Verificați-vă temperatura în fiecare dimineață și seară, fiindcă febra poate fi un semn de infecție.
- Asigurați-vă că puteți accesa permanent numerele de telefon de urgență puse la dispoziție de autorități și asigurați-vă că aveți medicamentele necesare (în special insulină) și consumabile pentru testarea nivelului de glucoză în sânge
- Asigurați-vă o bună hidratare, respectând dieta stabilită cu medicul dumneavoastră și evitați alimentele procesate, pentru a vă proteja sistemul imunitar.
- Cântăriți-vă în fiecare zi, fiindcă pierderea în greutate poate fi un semn al unui control glicemic deficitar.
- Dacă locuiți singur, apelați la o persoană care vă cunoaște condiția, pentru a interveni optim în asigurarea nevoilor alimentare de bază și alte necesități.
- Pacienții care urmează un tratament cu medicamente antidiabetice (în special insulină) nu trebuie să renunțe la terapie.

*Selecția prezentată mai sus reproduce cu exactitate textele recomandărilor Federației Române de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice, fără nicio intervenție asupra acestora din partea ARPIM.

Selecția prezentată mai sus nu înlocuiește consultul de specialitate realizat de medicul curant în condițiile stabilite prin legislația aplicabilă în contextul stării de urgență instituită prin Decretul Președintelui României nr. 195/2020.

ACASĂ

SELECȚIE DE RECOMANDĂRI PENTRU PACIENȚII CU BOLI DERMATOLOGICE

Selecție de precauții și recomandări adresate pacienților cu boli dermatologice de către Federația Română de Societatea Română de Dermatologie. Recomandările detaliate sunt disponibile gratuit accesând următorul link: https://www.srd.ro/images/Recomandari_comisie_DV.pdf.

Vă îndemnăm să le parcurgeți cu atenție și în integralitatea lor.

1 Pacienții trebuie tratați în continuare.

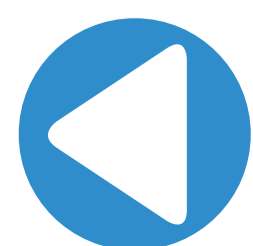
2 Se recomandă utilizarea telemedicinii cu trimiterea rețetelor prin mijloace la distanță în conformitate cu legile în vigoare. Consultul va debuta cu o anamneză epidemiologică.

3 Cand este absolut necesar să se efectueze consult clasic, se recomandă:

- Pacienții fără simptomatologie COVID-19 sau cu simptome minime, nespecifice vor fi considerați ca pacienți posibili infectați.
- Pacienții cu simptomatologie COVID -19, cei care ajung din zone contaminate, contactii direcți sau cei confirmați pozitiv se direcționează către unitățile de suport conform normelor în vigoare unde vor fi consultați de medicii dermatologi desemnați.
- Scurtarea pe cât posibil a duratei consultației, asigurarea unei distanțe între medic și pacient, utilizarea mijloacelor de protecție adecvate (măști, viziere, mănuși, halate speciale etc.).
- Programarea pacienților la intervale mai lungi care să permită sterilizarea cabinetului între consultații (dezinfectante, UV etc.).
- În cazul utilizării dermatoscopului sau videodermatoscopului acestea se vor dezinfecta după fiecare consult cu soluții adecvate conform normelor.
- Se recomandă ca operațiile chirurgicale, intervențiile laser, electrocauterizările, radiofrecvența, procedurile dermatocosmetice, injectările etc. să fie reprogramate dacă nu sunt urgențe medicale. În cazul în care unele sunt absolut necesare este obligatoriu să se asigure toate măsurile de protecție (pentru personalul medical și pentru pacient) și ulterior de dezinfecție necesară. În plus, sala de intervenții va fi strelizată conform recomandărilor în vigoare.
- În sala de așteptare trebuie asigurată distanțarea socială prin semne vizibile sau distanțarea scaunelor.
- Pentru pacienții care necesita terapie imunosupresoare/imunomodulatoare trebuie gândit permanent raportul beneficiu/risc. Multe dintre aceste afecțiuni se pot agrava din cauza stresului (psoriazis, vitiligo etc.). Pe de altă parte, există un risc de imunodepresie. Pentru pacienții confirmați pozitiv pentru coronavirus se recomandă întreruperea terapiei. Pentru cei cu simptome sau cei asimilați pozitiv COVID - 19 (zone roșii, contacti direcți etc.) se recomandă suspendarea terapiei până la clarificarea situației lor (pozitiv sau negativ). Pentru ceilalți se recomandă aprecierea individuală.

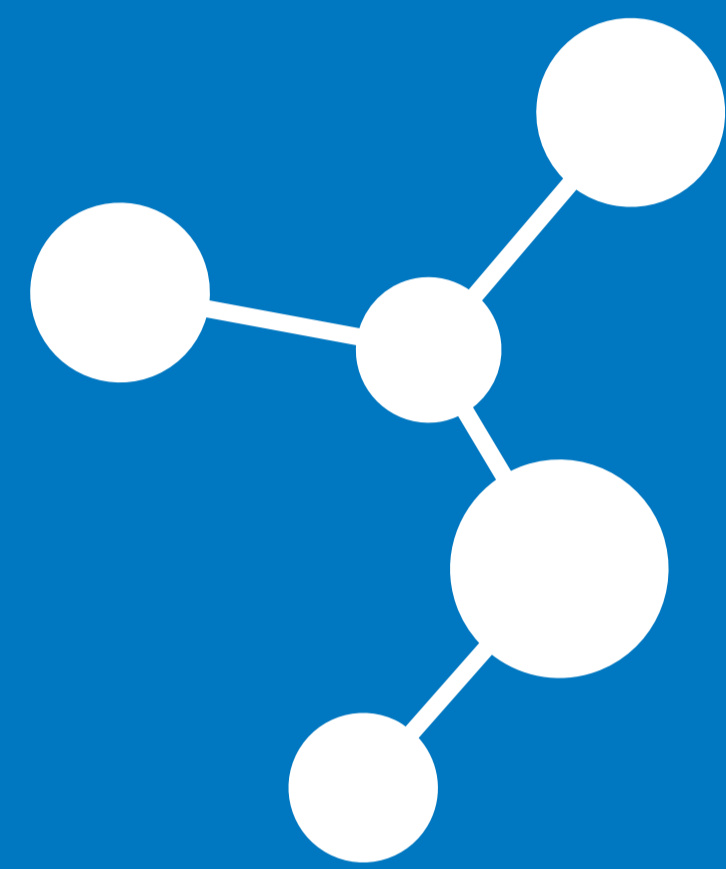
*Selecția prezentată mai sus reproduce cu exactitate textele recomandărilor Societății Române de Dermatologie, fără nicio intervenție asupra acestora din partea ARPIM.

Selecția prezentată mai sus nu înlocuiește consultul de specialitate realizat de medicul curant în condițiile stabilite prin legislația aplicabilă în contextul stării de urgență instituită prin Decretul Președintelui României nr. 195/2020.

ACASĂ

ARPim

INOVAȚIA SALVEAZĂ VIEȚI

ACASĂ